

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1055 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/446/2016/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

85/2017. (V. 25.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ **Dr. Olajos Csaba** (1132 Budapest, Kresz Géza utca 29.) meghatalmazással igazolt jogi képviselő által, 2016. október 24-én előterjesztett **panasza** alapján indult eljárásban a 2017. május 25-én megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos nevében, meghatalmazással igazolt jogi képviselője 2016. október 24-én, postai úton terjesztette elő panaszbeadványát, a panaszossal szemben 2016. október 21-én foganatosított rendőri intézkedés miatt.

I.

1) A jogi képviselő a panaszbeadványban előadta, hogy a panaszossal szemben 2016. október 21-én, 15 óra 10 perckor rendőri intézkedés került foganatosításra a [...] utca 27. szám alatt parkoló [...] frsz-ú személyautó szélvédőjén elhelyezett mozgáskorlátozott parkolási igazolvány jogszerű használatával kapcsolatban. Az intézkedés során eljáró K. A. r. tzls. közölte, hogy a panaszost előállítja a rendőrkapitányságra. A helyszínen közölték vele, hogy büntetőeljárás indul ellene, erről persze a panaszosnak nem volt tudomása, nem volt még ilyen helyzetben, ezért vitatta a bűncselekmény elkövetését a helyszínen.

¹ Az Rtv. 93/A. §. (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

Annak ellenére, hogy a panaszos sem a helyszínt elhagyni, sem más, az intézkedő rendőrök tevékenységét akadályozó cselekményt, magatartást nem tanúsított az eljáró rendőr előzmény nélkül már rögtön azzal fenyegette meg, hogy ha nem megy velük, akkor megbilincseli.

A panaszos ezt követően telefonált a férjének, hogy a közös kiskorú, 9 éves gyermekükért el kell mennie a vívőedzésre, mert ez esetben nem tudott volna a gyerekért elmenni. Mivel nem került még soha ilyen helyzetbe, természetesen egy kicsit megzavarodott, de végig együttműködést tanúsított az eljáró rendőrökkel és közölte, hogy természetesen bemegy velük a kapitányságra, ha ez elkerülhetetlen. Ehhez képest az eljáró tzs. kezdettől fogva nem határozott, hanem fenyegető és türelmetlen fellépésű volt. A panaszos másodszorra is kívánt a férjének telefonálni, hogy ugye biztos, hogy el tud menni a gyerekért, illetve kérte, hogy gondoskodjon a gépkocsiról. Ekkor a második telefonnál a rendőr felszólította a panaszost, hogy kapcsolja ki a telefont teljesen, különben meg fogja bilincselni. Ezt a panaszos megpróbálta, de a készülék lefagyott, azaz semmilyen műveletet nem lehetett rajta végrehajtani. Ettől már az eddig is agresszív fellépésű tzs. – időközben elővéve gumibotját – melynek indoka egyébként ismeretlen – üvöltve közölte, hogy meg fogja bilincselni a panaszost. A panaszos erre mondta, hogy nem lesz szükség erre, mehetnek. Ekkor azonban az eljáró K. A. r. tzs. minden további nélkül megbilincselte a panaszost, annak ellenére, hogy ő sem ellenállást, sem akadályozást, sem ellenszegülést nem mutatott – éppen ellenkezőleg, a panaszos közölte, hogy menjenek be a rendőrségre.

A jogi képviselő ehelyütt hivatkozik a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 47. §-ában és 48. §-ában foglaltakra, amely kapcsán megállapította, hogy a panaszos vonatkozásában egyik bilincselési ok sem állt fent. A rendőr már a bilincselés előtt kijelentette, hogy a panaszos „nem tiszteli a rendőröket” – mely kijelentésre egyébként a panaszos nem szolgáltatott alapot.

Ahogy a panaszos utólag visszaemlékszik az volt a tapasztalata, hogy az eljáró rendőr a kezdettől fogva, mint köztörvényes bűnözővel szemben lépett fel, intézkedései és kijelentései mind erre utaltak.

Miután a rendőr a panaszost a [...] piacon bilincsbe verve a rendőrautóhoz kísérte – mely rendkívül megalázó és felesleges volt, sírva fakadt, ami érhető, hiszen az intézkedés erőszakos és megalázó jellegű volt. A kocsiiban ültetve a rendőr ennek ellenére azt üvöltötte a panaszosnak, hogy „fejezze be a sírást, és különben is büncselekményt követett el” és követelte, hogy kapcsolja ki a telefont, amely a panaszos zsebében csörgött, amely a fent részletezett technikai okból egyébként még a kapitányságon sem volt kezelhető, kikapcsolható egy ideig – és a megbilincselte kezével egyébként sem lett volna kezelhető. Azt is emelt hangnemből közölte a panaszossal, hogy „nem tudja, hogy kell viselkedni”. A panaszos a kocsiiban és a kapitányságon is kérte, hogy a bilincset vegyék le róla, de az eljáró rendőr a kapitányságon azt válaszolta, hogy „majd leveszem, ha akarom”.

Ezt követően szintén érthetetlen okból a panaszos a fogdára került, az értéktárgyait, ruházatának a részeit elvették tőle és bezárták.

A személyi szabadsága teljesen indokolatlanul került korlátozásra, a fogdára állítása során is még eljáró K. A. r. tzs. továbbra is ingerülten, türelmetlenül és megalázó módon kommunikált a panaszossal, teljesen feleslegesen.

A jogi képviselő feltette azt a kérdést, hogy a kétgyermekes, büntetlen előéletű panaszossal szemben – aki egyébként kétségbeesett volt az edzésen lévő kisgyermekük miatt – milyen jogszabályi, ténybeli alapja volt a bilincs használatának, a személyi szabadság korlátozásának?

A panaszosnak az indokolatlan eljárás – különösen, mint nőnek – az emberi méltóságát rendkívüli módon és súlyosan sértette.

Az előállítás indokoltságát nem vitatják, de a személyi szabadság korlátozására, az üvöltözésre és a megfélemlítésre az eljáró rendőrnek semmilyen oka nem volt, annak retorzió jellege volt, amelynek oka ismeretlen.

A fentiek miatt a bilincs indokolatlan alkalmazása, a személyi szabadság indokolatlan korlátozása, a fogdára állítás, miatt panaszt tesznek és kérik az intézkedés jogszerűségének a felülvizsgálatát.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott iratok alapján az alábbiak állapíthatók meg.

1) A kapitányságvezető 2016. december 8-án kelt átiratában közölte, hogy a panaszossal szemben végrehajtott intézkedés jogalapja az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja, „szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten ért” személy előállítása volt. A személyi szabadságot korlátozó intézkedés 2016. október 21-én 15 óra 10 perctől 20 óra 15 percig tartott. A panaszt 15 óra 25 perckor átadták a [...] Rendőrkapitányság épületében a szolgálatirányító parancsnoknak, ekkor el is helyezték az előállító egységben. Ezt követően 18 óra 29 perc és 19 óra 30 perc közötti időszakban gyanúsítottként lett meghallgatva, majd 19 óra 30 perc és 20 óra 15 perc közötti időtartamban rabosítása történt meg, majd 20 óra 15 perckor szabadon bocsátották.

A végrehajtott intézkedés kapcsán az intézkedő rendőr tájékoztatta a panaszost, hogy szándékos bűncselekmény elkövetése tettenérése miatt elfogja, illetve a [...] Rendőrkapitányságra előállítja.

Az intézkedő rendőrök a második mobiltelefon használatát azért korlátozták, mert a panaszos a telefonbeszélgetéssel párhuzamosan módosította nyilatkozatait, ezért az intézkedő rendőr joggal következtetett arra, hogy a hívott fél tanácsai alapján módosítja a nyilatkozatát.

Az intézkedő rendőr az Rtv. 48. § c) pontja alapján a „szökés megakadályozása” miatt alkalmazott bilincset a panaszossal szemben 2016. október 21-én 15 óra 18 perctől 15 óra 25 percig. A kényszerítő eszköz használatára előzetesen két esetben is figyelmeztetés történt.

A panaszossal szemben intézkedő rendőr nem volt agresszív, türelmetlen. Az intézkedés hangneme végig türelmes, nyugodt volt. Az intézkedés során gumibot alkalmazására nem került sor, azzal való fenyegetés sem történt. Az intézkedő rendőr nem mondott olyat, hogy a

„bilincset akkor fogja levenni, amikor akarja”, ezért a panaszos ezen állítása nem felel meg a valóságnak.

A panaszos az előállítás tényének közlését követően sírni kezdett, már-már hisztérikus rohamot kapott, a bilincs alkalmazásig nem működött együtt, illetve megkísérelte kivonni magát az intézkedés alól.

A panaszos a 2016. október 21-én az előállítás időtartamáról kiállított igazoláson panaszt tett, illetve 2016. október 23-án külön panaszt terjesztett elő az intézkedéssel szemben, amelynek a kivizsgálása folyamatban van. A panasz kivizsgálása a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (továbbiakban: Két.) 71. § (1) bekezdésére, az Rtv. 93. § (3) bekezdésére a Testület eljárásnak jogerős befejezéséig 2016. november 23-án felfüggesztésre került, illetve az ügyben keletkezett és rendelkezésükre álló valamennyi irat másolati példánya az ORFK Ellenőrzési Szolgálaton keresztül megküldésre került a Testület részére.

2) Az elfogás végrehajtásáról, kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés szerint a panaszossal szemben az Rtv. 29. § (1) bekezdés 1) pont szerint igazoltatást, az Rtv. 31. § (1) bekezdés a) pontja alapján előállítást hajtottak végre. A személyi szabadság korlátozásának a helye [...] utca 23. szám. A panaszossal szemben az Rtv. 48. § d) pont alapján, ellenszegülés megtörése érdekében alkalmaztak bilincset, amelyet megelőzően elhangzott az erre irányuló figyelmeztetés. A bilincset 2016. október 21-én 15 óra 18 perctől 15 óra 25 percig alkalmazták a panaszossal szemben a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 41. § (4) bekezdés b) pontja szerint a kezek előre bilincselésével. A rendőri intézkedés során sérülés és kár nem keletkezett. A panaszos az Rtv. 18. § (1) bekezdése alapján a férje kiértesítését kérte.

Az intézkedés alapjául szolgáló esemény rövid leírása mezőben szerepel, hogy a rendőr szolgálatának a teljesítése során a [...] utca 23. szám előtt látta, amint a panaszos egy fehér színű [...] frsz-ú T. típusú személygépkocsi csomagtartójába pakol, ezt követően a gépkocsit lezárja és elindul a parkoló óra mellett elhaladva a [...] csarnok irányába. A gépkocsi első szélvédője mögött jól látható helyen egy parkolási igazolvány a mozgásában korlátozott személy részére van elhelyezve. Ezt követően a rendőr a panaszos után ment és a [...] csarnok bejáratánál igazolásra szólította fel. Ezt követően megkérte, hogy jöjjön vissza a gépkocsijához és ellenőrzésre adja át a parkolás igazolványt. Az ellenőrzés során megállapította a rendőr, hogy a parkolási igazolvány B. M. részére van kiállítva. A panaszos a rendőr kérdésére elmondta, hogy B. M. az édesapja és jelenleg [...] -en, a lakcímén tartózkodik. A parkolási [...].

A jelentés második oldalát nem tartalmazza az iratcsomag.

3) Az elfogás végrehajtásáról/ kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló parancsnoki vélemény és kivizsgálás a panaszossal szemben az Rtv. 29. § (1) bekezdés 1) pontja szerinti igazoltatást, az Rtv. 31. § (1) bekezdés szerinti átvizsgálást, az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pont szerinti elfogást, az Rtv. 48. § d) pont alapján alkalmazott bilincset jogszerűnek, szakszerűnek és arányosnak találta.

4) Az előállítás idejéről szóló igazolás szerint a rendőrség a panaszos személyi szabadságát az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján 2016. október 21-én 15 óra 25 perctől 20 óra 15 percig korlátozta, amely során a panaszos a [...] Rendőrkapitányság épületében tartózkodott. Az előállítás alatt a panaszosnak nem keletkezett sérülése, de panasza igen.

A panaszos saját kézírásával vezette rá az igazolásra, hogy az előállítás során végig együttműködött. A kényszerintézkedés álláspontja szerint teljesen indokolatlan volt, különösen, mint nővel szemben. A panaszos nyilatkozatát aláírta.

5) A panaszos, mint fogvatartott kijelentette, hogy az előállító helyiségben történő elhelyezése, illetve a vele szemben alkalmazott rendőri intézkedés megkezdése óta 5 óra eltelt. Az előállítás időpontja 2016. október 21. 15 óra 10 perc. Az 5 órát meghaladó fogvatartás esetén nem igényelt élelmiszert. A nyilatkozatát 15 óra 25 perckor tette, aláírta.

6) Az előállítás során, 2016. október 21-én megtett és aláírt nyilatkozatában kijelentette, hogy az általa ismert magyar nyelven szóban és írásban kapott tájékoztatásból megismerte az előállított személyek jogait és kötelességeit, azok gyakorlásának a módját és a jogorvoslati lehetőségeket is. Átvette a „Tájékoztató a fogvatartott személy jogairól, kötelezettségeiről, valamint az előállító helyiség rendjéről” elnevezésű tájékoztatót. Nem volt egészségügyi állapotából adódó különleges étkezési vagy egyéb igénye; vallásgyakorláshoz kapcsolódó különleges igénye. Kijelentette, hogy dohányzik. A férjét adta meg, mint kiértesítendő személyt. A férjét 17 óra 30 perckor hívták fel.

7) A panaszost – a gyanúsított meghallgatásról felvett jegyzőkönyv szerint – 2016. október 21-én 18 óra 29 perc és 19 óra 30 perc között hallgatták meg.

A panaszos előadta, hogy a gyanúsítást megértette, de a bűncselekményt nem szándékosan követte el. A jelen lévő védője a férje.

A panaszos elmondta, hogy a parkolási kártya az édesapjáé, akit B. M-nak hívnak. Ő sajnos súlyos beteg és elő szokott fordulni, hogy ő szállítja gépkocsival.

A továbbiakban közölte, hogy 2016. október 21-én kb. 12 óra és 13 óra közötti időben vette fel a [...] utca 116. szám előtt. Ezt követően elindultak a [...] út vívótermébe. Előtte a IX. kerület, [...] téri általános iskolában felvették a kislányát, akit vívóedzésre vittek oda. Ezt követően nem jöttek tovább, mert az édesapja rosszul érezte magát, ezért visszavitték [...] -re. Innen a kislányával kb. 14 óra 30 perc körüli időben értek fel a [...] útra. A kislánya kiszállt a [...] előtt a kocsiból, a panaszos pedig továbbment a [...] piac felé, ugyanis mosdóra kellett sürgősen mennie. A [...] téren a [...] utcában parkolt le kb. 15 óra körül. Miután leparkolt a kocsival elindult a piac felé, ahova bement és vásárolt valamit. Itt 5 percet tartózkodott, majd visszasietett a kocsinhoz. A szatyrot betette a csomagtartóba, majd vissza akart menni a piacra, amikor majdnem a bejárat előtt igazoltatták a rendőrök, akik megkérték, hogy fáradjon vissza a kocsinhoz és az igazolvány használatáról kérdezték. A panaszos ekkor szembesült azzal, hogy a műszerfalon van a mozgáskorlátozott kártya. A rendőröknek annyit tudott elmondani, hogy a mai napon az édesapját, vagyis a jogos tulajdonosát szállította a kocsival és feltehetően a műszerfalon hagyta a kártyát. A rendőröknek is mondta, hogy az édesapja valószínűleg [...] -en, a lakcímén tartózkodik és a mozgáskorlátozott kártya valószínűleg a műszerfalon maradt. Az ügyvel kapcsolatban annyit kívánt elmondani, hogy a parkoló kártyát az édesapja

adta oda, amikor a panaszos érte ment a lakcímére, ezért is fordulhatott elő, hogy a kártya a műszerfalán maradt. Mivel nem minden nap szállítja az édesapját, ezért nem egy berögzült mozzanat, hogy levegye és eltegye a kártyát. Ezek szerint erről megfeledkezett. Elmondta a panaszos, hogy nem volt arról tudomása, hogy bűncselekményt követ el, ugyanis törvénytisztelő állampolgár, soha nem volt büntetve és szándékosan soha nem követne el bűncselekményt, nagyon sajnálja, hogy ez ma megtörtént. A panaszos most szerzett arról tudomást, hogy ha a mozgáskorlátozott kártyát a tulajdonosa nélkül használná az nem szabálysértés, hanem bűncselekmény.

A panaszos továbbá előadta, hogy a rendőri intézkedés során végig együttműködött, a férjét értesítette, hogy a gyerekért menjen el az edzésre, a helyszínről nem akart eltávozni, a telefonja lefagyott, így azt nem volt lehetséges kikapcsolni, még a rendőrautóban is csörgött a zsebében. Ezért sérelmezi a bilincs, mint kényszerintézkedés alkalmazását. Ott helyben is mondta, hogy természetesen az intézkedő rendőrökkel együtt a Szabolcs utca kapitányságra bemegy előállításra.

8) K. A. r. tzls. 2016. november 11-én kelt jelentésében előadta, hogy azt az utasítást kapta V. Zs. r. örgy. alosztályvezetőtől, hogy készítsen részletes jelentést a panaszossal szemben fogatosított rendőri intézkedéssel kapcsolatban.

2016. október 21-én a rendőr gyalogos szolgálatot látott el K. Cs. r. zls-sal. Mivel a környéken az utóbbi időben jelentősen elszaporodott a mozgáskorlátozott személyek részére kiadott parkolási igazolvánnyal való visszaélések száma, ezért különös figyelmet fordítva arra.

15 óra körüli időben a járőrtársa jelezte neki, hogy a [...] utca 23. szám előtt parkoló [...] frsz-ú T. típusú személygépkocsi vezetője első szélvédője mögött, jól látható helyen ki van helyezve a parkolási igazolvány. A gépkocsi csomagtartójába egy hölgy pakolászott, akit figyelemmel kísértek. Miután kivett valamit onnan elindult a [...] csarnok bejárata felé. Megvárták, amíg a legközelebbi parkolóórához ér (megvárva azt, hogy a személy parkoló jegyet vegyen). Amikor a parkolóóra mellett elhaladt és egyértelművé vált, hogy a parkolásért nem kíván fizetni, akkor utánamentek és a [...] Csarnok bejáratánál igazolásra szólították fel, a napszaknak megfelelő köszönéssel, a nevének illetve a szolgálati helyének és a beosztásának a közlésével. Az intézkedés során a panaszoszt megkérte, hogy fáradjon vissza velük a gépkocsinhoz, mert a szélvédő mögött elhelyezett parkolási igazolvány használatának jogosságát szeretné leellenőrizni. A panaszos arcán már ekkor látszott az ijedelem, amit nem a rendőri intézkedés kezdeményezése, hanem a „lebukás” veszélye válthatott ki. A gépkocsinhoz visszatérve átadta a parkolási igazolványt a panaszos a rendőröknek, amely az édesapja (B. M.) nevére volt kiállítva. A panaszos kérdésre elmondta, hogy a gépkocsival parkolt le és az igazolvány tulajdonosa a Honvéd kórházban tartózkodik, ő csak WC-re kívánt bemenni a csarnokba. Mivel megállapítást nyert, hogy a pakolóigazolvány tulajdonosa nincs a helyszínen és a panaszos azért használta a parkoló igazolványt, hogy a fizetési kötelezettségét, illetve a büntetést elkerülje, közölte vele a rendőr, hogy bűncselekményt követett el, amiért őt a helyszínen elfogta és a [...] Rendőrkapitányságra előállította. Ezen mondat elhangzását követően a panaszos „hisztérikus rohamot” kapott, amit a pánikba esés válthatott ki. Remegő hangon, de könnycsepp nélkül könnyörgésbe kezdett, hogy ő nem tud velük jönni, mert a gyermekéért kell elmenni, aki edzésen van és kéri, hogy tekintsenek el ettől. Amikor a rendőrök közölték vele, hogy erre nincs lehetőségük, mivel bűncselekmény elkövetésén tetten érték, ezért az előírásoknak megfelelően kell eljárniuk. A rendőr megjegyezte, hogy ez idáig

is ezután is teljesen nyugodtan, tisztelettudóan és türelmesen folyt az intézkedés. A panaszos pánikba esett és már az intézkedés ezen szakaszában is nehezen kezelhető volt, valamint nem működött együtt (könyörgésbe, hisztérikába kezdett). K. Cs. r. zls. megkérdezte a panaszoszt, hogy van-e olyan személy, aki az edzésről el tudja hozni a gyermekét, amire azt válaszolta, hogy a férje, aki egyébként ügyvéd meg tudja oldani. Ezek után a panaszosnak a helyszínen lehetőséget biztosítottak, hogy telefonon felhívja a férjét és gondoskodjon a gyermek felügyeletéről. Miközben a panaszos telefonon beszélt a férjével, közölte vele, hogy rendőri intézkedés alatt áll, és a rendőrök elő fogják állítani és megkérte, hogy menjen el a gyermekükért. A panaszos a rendőr kérése ellenére, a telefonbeszélgetést folytatva közölte, hogy a kártya tulajdonosa mégis itt van a környéken (ezt az információt egyértelműen a telefonvonal másik oldalán lévő személytől kapta). Majd a panaszos ismételt rendőri kérés ellenére sem tette le a telefont, az őrizetből megpróbálta kivonni magát úgy, hogy gyalogosan megindul a [...] út irányába. A rendőr utánament és megkérdezte, hogy hova megy, amire azt mondta, hogy a parkoló órához megy a parkolást elindítani. Ekkor a panaszoszt ismételten megkérte a rendőr ugyanazon a hangszinten, mint eddig, hogy a telefont rakja le és legyen szíves ráfigyelni és ne „szaladgáljon” el a közeléből, mert ellenkező esetben bilincset fog vele szemben alkalmazni. Ekkor a panaszos a telefont lerakta és őt ismét megkérte a rendőr, hogy tekintsenek el a további eljárástól, ekkor K. Cs. r. zls. megkérdezte tőle, hogy ha a férje ügyvéd, akkor nem figyelmeztette, hogy ezen cselekmény mivel jár, amelyre a panaszos azt felelte, hogy „igen, a férjem már többször elmondta, hogy ne éljek vissza a parkolási igazolvánnyal.” A panaszos ismételt kérdésre elmondta, hogy az édesapja [...] -en tartózkodik. Ezek után ismét telefonbeszélgetést kezdeményezett a férjével. A telefonbeszélgetés közben türelmesen kérte őt a rendőr, hogy ne telefonáljon, akkor már a panaszos azt mondta, hogy a [...] Csarnokban tartózkodik a parkolási igazolvány tulajdonosa. Ezek után a rendőr még mindig türelmesen és segítőkészen állva az ügyhöz közölte a panasossal, hogy menjenek be a Csarnokba és hangosbemondón keresztül hívják a gépkocsihoz az édesapját. Elindulva a [...] Csarnokba, a bejárat után (még mindig telefont a kezében) a panaszos hirtelen megfordult és mondta, hogy még sincs itt az édesapja és lépteit meggyorsítva megpróbált a rendőrtől eltávolodni. Ekkor a rendőr elé állt és közölte vele, hogy most már elég volt szökés megakadályozása céljából meg fogja őt bilincselni. Mivel a telefon a kezében volt most már felszólította, hogy azt tegye le, rakja a zsebébe, továbbá megkérte, hogy kezeit helyezze elülső helyzetbe. Ennek ugyancsak nem tett eleget, mutogatni kezdett, hogy nem tudja lerakni. A kezéből ekkor K. Cs. r. zls. kivette a készüléket és a panaszos zsebébe rakta. Ezt követően másodszor is megkérte őt a rendőr, hogy a kezeit rakja előre, mert meg fogja bilincselni, minek után ennek sem tett eleget, emelt hangon felszólította, hogy rakja a kezeit előre, amire ő sírni kezdett és előrerakta a kezeit. A rendőr elmondta, hogy a bilincselést megelőzően, sőt az intézkedés során egyszer sem vette elő a gumibotot, gumibottal a kezében nem is tudta volna megbilincselni, illetve az arányosság követelményét figyelembe véve, erre nem volt abszolút szükség. Az intézkedést egyébként rögzítette a térfelügyelő kamera, aminek a felvételének a kimentéséről gondoskodtak, azon nemcsak a bűncselekmény elkövetése, hanem a rendőrt igazoló, szakszerű, jogszerű, türelmes, udvarias rendőri intézkedés látható. A rendőr továbbá elmondta, hogy sem a szolgálati gépkocsiban (P. K. r. ftzls. vezette), sem máshol nem ordibálhatott, üvöltözhetett az intézkedés alá vont panasossal, hiszen erre biológiailag alkalmatlan, ugyanis egy „örökletes fogyatékosnak” köszönhetően a hangja erőtlen és vékony, így nem tud kiabálni.

Az ügyvel kapcsolatban a rendőr a bírósági tárgyaláson is kijelentette, hogy a panaszoszt nem ismeri, vele perben, haragban nem áll, semmi érdeke nem volt neki „rosszat akarni”, vele „kitolni”, akár emberi méltóságában megsérteni. A rendőr egy bűncselekményt elkövető személlyel szemben, az előírásoknak megfelelően járt el. A rendőrkapitányságra beszállítva

az előtérben a panaszos agresszív hangon szólította fel a rendőrt, hogy most már vegye le róla a bilincset, amire a rendőr közölte, hogy akkor veszi le róla, hogy ha a szolgálatparancsnok tőle őt átvette. A panaszos valószínűsíthető, hogy ezt az „átvétel” szót érthette félre vagy abszolút nem értette. Az átvétel során egyébként a parancsnoknak sem az előállításra, sem a rendőri intézkedésre nem panaszkodott.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

A panaszos jogi képviselője útján sérelmezte a vele szemben végrehajtott előállítást, hiszen az álláspontjuk szerint az aránytalan volt. Továbbá kifogásolták a bilincselés jogalapját és a rendőr vele szemben tanúsított magatartását és kijelentéseit.

Az elvégzett vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszos Magyarország Alaptörvénye Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkében rögzített emberi méltósághoz való jogát, a IV. cikk (1) bekezdésében foglalt személyi szabadsághoz fűződő és a XXIV. cikkben rögzített tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát, az alábbiak szerint.

1) A Testület először azt vizsgálta meg az eljárásában, hogy keletkezett-e a rendőröknek intézkedési kötelezettsége a panaszossal szemben.

A rendőrség és a panaszos állítása egyeztetve tekintetben, hogy a panaszos, amikor leparkolt, akkor már kint volt a szélvédő mögött, jól láthatóan az édesapja nevére szóló mozgáskorlátozott parkolási igazolvány ügy, hogy a parkolás időpontjában az édesapja [...] -en, otthon tartózkodott, a panaszos pedig a [...] Csarnok előtt parkolt. A panaszos ezt a tényt saját maga is elmondta a beadványában, a gyanúsított kihallgatása során megtett vallomásában, valamint a rendőrség is ezt a tájékoztatást adta a Testületnek. Jelen cselekményt az egyik rendőr észlelte szolgálatának teljesítése során, hogy a panaszos egy fizető parkolóban úgy parkol, hogy olyan személy nevére szóló mozgáskorlátozott parkolási igazolványt használ, aki nincs a helyszínen és nem is fogja őt szállítani, emellett parkolási díjat sem fizetett. A panaszost megállása után szemmel tartották a rendőrök. Látták, hogy parkol a gépjármű csomagtartójában, majd azt lezárja és a csarnok felé megy, de parkolójegy megváltása nélkül. Az egyik rendőr ezt követően ment a panaszos után, mielőtt beért volna a csarnokba és vonta intézkedés alá és kérdezte meg a parkolási igazolvány használatának a jogosultságáról.

Az Rtv. 1. § (2) bekezdés 1) pontja szerint a rendőrség az Alaptörvényben, az Rtv-ben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében általános bűnügyi nyomozó hatósági jogkört gyakorol, végzi a bűncselekmények megelőzését, megakadályozását és felderítését, valamint a bűncselekményből származó vagyont visszaszerzését.

Az Rtv. 13. §-a szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő, vagy

veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Szolgálati Szabályzat 8. §-a szerint a rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében. A rendőr a magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadja a szükséges felvilágosítást.

Ahhoz, hogy a Testület az intézkedés megalapozottságáról állást foglaljon, azt kell mérlegelnie, hogy felmerülhetett-e bűncselekmény elkövetésének, a rendőrségi fellépéshez szükséges gyanúja.

A kérdéssel kapcsolatban a Testület utal töretlen gyakorlatára, amely szerint valamely bűncselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem foglalhat állást abban a kérdésben, hogy valamely eljárás alá vont személy elkövetett-e bűncselekményt, azonban ha – olyan esetekben, amikor a rendőrség az intézkedés alapjaként bűncselekmény gyanújára hivatkozik – nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló magatartás értékelését, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki.

A Testület véleménye szerint a Btk. 342. § (1) bekezdés (b) pontjába ütköző és aszerint minősülő közokirat-hamisítás bűncselekmény elkövetésére vonatkozó, a rendőri intézkedés megkezdéséhez szükséges minimális szintű gyanúja a rendőri észlelés alapján fennállhatott. A hivatkozott jogszabályhely szerint, aki hamis, hamisított, vagy más nevére szóló valódi közokiratot felhasznál bűncselekményt követ el és büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványáról szóló 218/2003. (XII. 11.) Kormányrendelet (továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § (1) bekezdése szerint a mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványa (a továbbiakban: igazolvány) olyan közokirat és a biztonsági okmányok védelmének rendjéről szóló 86/1996. (VI. 14.) Korm. rendeletben meghatározott biztonsági okmány, amely a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (továbbiakban: KRESZ) 51/A. §-ában felsorolt kedvezmények igénybevételére való jogosultságot igazolja.

A Testület véleménye szerint a panaszossal szemben fennállt a bűncselekmény elkövetésére vonatkozó egyszerű gyanú, amelyet csakis további eljárási cselekmények foganatosításával lehetett megalapozni, kizárni, vagy akár gyengíteni. A két oldal tényelődása közötti egyezés mutatható ki atekintetben – így a Testület a történeti tényállási elemeként kezelte azt –, hogy (1) a panaszos gépjárművével megállt (2) egy fizető parkolóhelyen úgy, hogy (3) kint hagyta az apja nevére szóló parkolási engedélyt (4) jól láthatóan a szélvédő mögött és (5) az édesapja sem a gépjárműben sem pedig a helyszín közelében sem tartózkodott, hanem otthon volt

A Testület véleménye szerint az intézkedési kötelezettséget a szélvédő mögött található parkolási igazolvány rendőrség általi észlelése keletkeztette. A mozgáskorlátozottak számára

szolgáltató parkolási engedélyt – az engedély hátoldalán jól olvasható tájékoztatás szerint – jól láthatóan kell kihelyezni a parkolás megkezdésekor a szélvédő mögé. Jelen esetben a panaszos, mivel megállt a gépjárművével, leállította a motorját, lezárta a járművet és azt elhagyta, mindezek arra utalnak, hogy parkolását megkezdte a panaszos. Így a panaszos magatartása utalhatott parkolási szándékra, hiszen hátrahagyva a járművét elindult a piac bejárata irányába. A rendőrök ezt a tényt érzékelték, ezért mentek a panaszos után és vonták intézkedés alá. Ezt a tényt támasztja alá, hogy gépjárművével egy parkolóban állt meg, beállt egy parkolóhelyre, a gépjárművének motorját leállította, abból kiszállt, lezárta a gépjárművét, és elhagyta az álló gépjárművet.

A rendőrök ekkor vonták őt intézkedés alá, hogy meggyőződjenek arról, hogy valóban jogosan használja-e az igazolványt, annak ő a jogosultja, avagy más személy, aki a helyszínen tapasztaltak szerint ott nem tartózkodott.

A KRESZ 51/A. § szerint a 13. § (1) bekezdés g/1. és i/1. pontjában, a 14. § (13) bekezdésében, a 17. § (1) bekezdés e) pontjában, a 39/A. § (1) bekezdés g) pontjában, a 40. § (9) bekezdésében és a 41. § (3) bekezdésében említett jogosultság azt a mozgásában korlátozott személyt, valamint a mozgásában korlátozott személyeket szállító jármű vezetőjét illeti meg, aki a Korm. rendelet szerint a parkolási igazolványt a járműben elhelyezte.

A Korm. rendelet 8. § (1) bekezdés alapján az igazolványt használatkor a mozgásában korlátozott személyt szállító jármű szélvédője mögött úgy kell elhelyezni, hogy előlapja a hatályosság és a jogosultság ellenőrzése céljából látható legyen. Az igazolványt az ellenőrzésre jogosult személy felszólítására ellenőrzés céljából át kell adni.

A Korm. rendelet 8. § (4) bekezdés szerint az igazolvány nem adható át használatra az arra jogosulatlan személynek. A jogosultat szállító jármű vezetője az igazolvány által biztosított kedvezményekkel csak a jogosult szállítása esetén élhet. Amennyiben a jogosult maga él vissza az igazolvány biztosította kedvezményekkel, az igazolványt vissza kell vonni és a visszavonástól számított egy évig részére új igazolvány nem állítható ki. Ezt a tényt a nyilvántartásban fel kell tüntetni.

A Korm. rendelet 11. § (1) és (2) bekezdése meghatározzák, hogy az igazolványban foglaltak adattartalmát, érvényességét, hatályát, jogszerű használatát a rendőrség és a közterület-felügyelő (a továbbiakban együtt: eljáró szerv) jogosult ellenőrizni. Az eljáró szerv az igazolványt a helyszínen elveszi, ha az igazolvány a 9. § értelmében érvénytelen, vagy megalapozott gyanú van arra, hogy az igazolvány hamis, meghamisították, vagy azzal más módon visszaéltek. Az ellenőrzésről készített jegyzőkönyv tartalmáról, valamint a jogorvoslati lehetőségről az érintettet szóban is tájékoztatni kell.

A rendőrség mivel a helyszínen észlelte, hogy a panaszos a fentiekben meghatározott igazolványt használta parkolásakor a Korm. rendelet hivatkozott rendelkezései szerint jogosult volt annak használatát ellenőrizni. Az ellenőrzés során állapította meg a rendőrség, hogy a panaszos nem egyezik az igazolványon jogosultként megnevezett személlyel, így más nevére kiállított igazolványt használt a parkolásakor. Mivel a jogosult nem volt jelen a helyszínen, és kiderült, hogy aznap hazaszállította őt a panaszos, így felmerült a gyanú a Btk. 342. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott bűncselekmény elkövetésére, így a

rendőrségnek ahhoz, hogy az egyszerű gyanút tovább erősítse, gyengítse, vagy kizárja további intézkedéseket kellett fogyanatosítania a panaszossal szemben.

Ezen körülményekre tekintettel a Testület álláspontja szerint fennállt a rendőrség intézkedési kötelezettsége a panaszossal szemben, így nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető joga.

2) A Testület ezt követően a panaszos előállítását vizsgálta meg.

a) Az előállítás jogalapja tekintetében a Testület az alábbi következtetésre jutott.

A panaszost a rendőrség az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja szerint, 2016. október 21-én 15 óra 10 perctől 20 óra 15 percig, fogta el és állította elő a [...] Rendőrkapitányságon.

Az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján a rendőr további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten érték. Jelen rendelkezés a rendőrnek nem biztosít mérlegelési lehetőséget, hanem tettenérés esetén kötelező jelleggel írja elő az intézkedés alá vont előállítását.

Ahhoz, hogy a Testület a rendőrség által megjelölt előállítási ok megalapozottságáról állást foglaljon, egyrészt arról kell állást foglalnia, hogy felmerülhetett-e a panaszossal szemben bűncselekmény elkövetésének gyanúja, másrészt arról, hogy amennyiben igen, úgy megvalósult-e „tettenérés”.

i) Az első kérdéssel kapcsolatban a Testület utal töretlen gyakorlatára, amely szerint valamely bűncselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem foglalhat állást abban a kérdésben, hogy valamely eljárás alá vont személy elkövetett-e bűncselekményt, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló magatartás értékelését – olyan esetekben, amikor a rendőrség az intézkedés alapjaként bűncselekmény gyanújára hivatkozik –, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, hogy a panaszos részéről a bűncselekmény elkövetésének gyanúja felmerülhetett-e. Ezzel összefüggésben a Testület fontosnak tartja hangsúlyozni: nem abban a kérdésben foglal állást, hogy a panaszos elkövette-e a bűncselekményt avagy sem, hanem csupán abban, hogy az adott helyen és időben rendelkezésére álló adatok alapján a rendőr gondolhatta-e azt, hogy a panaszossal szemben felmerül a bűncselekmény elkövetésének (a megalapozott gyanú szintjénél) alacsonyabb fokú gyanúja. Amennyiben igen, úgy a rendőri intézkedés akkor is jogszerű lehet, ha utóbb a nyomozás azt állapítja meg, hogy az érintett nem követett el bűncselekményt, vagy a bűncselekmény elkövetése nem bizonyítható.

Jelen ügyel kapcsolatban a Testület arra a következtetésre jutott – visszautalva az előző 1) alpontban kifejtettekre –, hogy amikor a rendőrök azt észlelték a helyszínen, hogy a panaszos leparkolja a gépjárművét, és annak a szélvédője mögött egy mozgáskorlátozottak részére kiállított parkolási igazolvány volt, intézkedés alá vonták a panaszost. Az igazolvány megtekintése után kiderült, hogy annak használatára nem a panaszos jogosult, sőt az

igazolvány jogosultja nem is tartózkodik a helyszínen, így felmerülhetett közokirat-hamisítás bűncselekmény elkövetésének az egyszerű gyanúja.

Így a fentebb meghatározottakra tekintettel a Testület igenlő választ adott arra a kérdésre, hogy a panaszossal szemben felmerülhetett olyan bűncselekmény elkövetésének a gyanúja, amely indokolttá tette vele szemben az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározottak alkalmazását.

ii) Ezután a Testületnek azt kellett megvizsgálnia és abban kellett állást foglalnia, hogy az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alkalmazásához szükséges második, konjunktív elem (t. i. tettenérés) megvalósult-e.

Sem az Rtv., sem a büntető anyagi, illetve eljárási szabályok nem tartalmazzák a „tettenérés” meghatározását, a Testületnek tehát szükséges elvégezni a fogalom elemzését ahhoz, hogy megítélhesse, jelen ügyben alappal hivatkozik-e a rendőrség a tettenérésre, mint kötelező előállítási okra.

A Btk. kommentárja szerint a bírói gyakorlat – a tetten ért tolvaj által az eltulajdonított dolog megtartása érdekében alkalmazott erőszak rabláskénti minősülése kapcsán – a tettenérés fogalmát tágan értelmezi, nem csak a cselekmény véghezvitele közbeni leleplezést érti rajta, hanem megállapíthatónak tartja akkor is, ha a bűncselekmény felfedezése a lopás befejezését jelentő elvétel után, de még az elvitel közben történik. Tettenérésnek minősül a lakásbetörés elkövetőjének a folyamatos üldözés utáni, akár a helyszíntől távoli elfogása is, ám a folyamatos üldözés megállapításának feltétele a helyszínről távozó tolvaj *folyamatos* szemmel tartása és *megszakítás nélküli* üldözése. Amennyiben a folyamatos üldözés megszakad, nem beszélhetünk tetten ért tolvajról (lásd: Dr. Belovics Ervin – Dr. Molnár Gábor – Dr. Sinku Pál: Büntetőjog. Különös rész. Harmadik, átdolgozott kiadás. HVG-Orac, Budapest, 2003, 587-588. o.).

A Be. szerint [127. § (3) bekezdés] a bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt bárki elfoghatja, köteles azonban őt a nyomozó hatóságnak haladéktalanul átadni; ha erre nincs módja, a rendőrséget értesíteni. A Be. kommentárja is kiemeli, hogy nem csak az minősül tettenérésnek, ha az elkövető a cselekményt szemtanú jelenlétében hajtja végre, és őt a szemtanú elfogja, hanem az is, ha az elkövetőt akár a szemtanú, akár a szemtanú felhívása, vagy más körülmény (pl. riasztó észlelése) alapján a szemtanútól különböző személy *üldözés során* elfogja [Jakucs Tamás (szerk.): Kommentár a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvényhez, 262. o.].

Mind az anyagi, mind az eljárási törvényekhez fűzött kommentárból kiderül tehát, hogy a tettenérés megállapításához szükséges egyfajta folyamatosság, amely a cselekmény elkövetését az elfogással összekapcsolja. Ezért abban az esetben is, ha az Rtv. tettenérés fogalmát nem csupán a hatóság általi észlelés alapján induló intézkedésekre szorítjuk, szükséges, hogy a tetten ért személy mozgását, cselekvését – akár a szemtanú, akár az értesítésre megjelenő rendőrök – végig kövessék a cselekmény elkövetésétől kezdve. Amennyiben az elkövető ilyen fajta nyomon követhetősége megszakad, úgy tettenérésről nem beszélhetünk.

Jelen ügyben az előállítás okaként meghatározott bűncselekményt a rendőrök folyamatos észlelése mellett követte el a panaszos. A parkolási igazolvánnyal a szélvédő mögött parkolta le a gépjárművét, annak a csomagtartójában pakolt, majd lezárta a gépjárművet és a piac bejárata felé indult el. A rendőrök megvárták azt, hogy talán parkoló jegyet szeretne vásárolni, de amikor meggyőződtek arról, hogy nem, a panaszos anélkül egyenesen a piac bejárata felé tart, akkor vonták őt intézkedés alá. Ennek során állapították meg, hogy az igazolványt nem a panaszos nevére állították ki. Az igazolvány jogosultja pedig nem tartózkodik a helyszínen, így felmerült a Btk. 342. § (1) bekezdés b) pontjába ütköző cselekmény elkövetésére vonatkozó egyszerű gyanú.

Tehát a rendőrök folyamatosan nyomon követték a panaszost és, amikor megbizonyosodtak afelől, hogy nem fog parkolójegyet váltani a panaszos, hanem be akar menni a piacra, akkor vonták intézkedés alá. **Erre tekintettel a Testület a tettenérés követelményét is megvalósulni látta a rendelkezésére álló tényelődások tükrében.**

A fentiekben kifejtettek alapján a Testület úgy ítélte meg, hogy az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja megteremtette a jogalapot a panaszos előállításához, így nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz fűződő alapvető joga az előállítás jogossága kapcsán.

A Testület ennek kapcsán jelzi, hogy az Rtv. 33. § (1) bekezdésben meghatározott előállítási okok alapjául szolgáló cselekmény megvalósulása esetén a rendőr köteles az érintett személyt előállítani. Nincs mérlegelési lehetősége annak kapcsán, hogy foganatosítja az intézkedést, avagy sem. Ezen körülmény kapcsán – a panaszos beadványában rögzítettek alapján – a rendőrségnek az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja által előírt követelmények megvalósulását követően kötelező jelleggel elő kellett állítani a panaszost; ennek kapcsán nem mérlegelhették az intézkedők azt, hogy előállítják őt avagy sem, hiszen a törvény a fenti konjunktív követelmények megvalósulása esetén kógens jelleggel írja elő a személyi szabadságot korlátozó intézkedés végrehajtását.

b) Ezt követően a Testület a panaszos előállításának időtartamát vizsgálta meg.

A rendőrség a panaszos személyi szabadságát 2016. október 21-én 15 óra 10 perc és 20 óra 15 perc között, azaz összesen 5 óra 6 perc időtartamban korlátozta.

Az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdése tartalmazza az előállítás időtartamára vonatkozó rendelkezéseket. Ennek értelmében a személyi szabadság csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozható. Ezt az időtartamot a rendőri szervezője egy alkalommal, 4 órával meghosszabbíthatja, amennyiben ez indokolt és az előállítás célja még nem valósult meg. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

A Szolgálati Szabályzat 30. §-ának (3) bekezdése szerint az előállítás a fogvatartott személy szabadon bocsátásáig vagy őrizetbe vételéig, illetve előzetes letartóztatásáig, de legfeljebb az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdésében meghatározott ideig tart. A Testület a kérdés vizsgálata kapcsán figyelemmel volt az Rtv. 15. §-ában foglalt arányosságkövetelményére.

A rendőrség előadása szerint a panaszost személyi szabadságának korlátozása során igazoltatták, átvizsgálták a ruházatát, elszállították a kapitányságra, ahol előállító helyiségben helyezték el, lefoglalták a nála lévő parkolási igazolványt, gyanúsítottként hallgatták meg,

majd rabosították. Ezen időintervallum alatt különféle nyilatkozatokat, igazolásokat, jegyzőkönyveket is kiállítottak, valamint az egyes eljárási cselekmények fogatosításához szükséges határozatokat is meghozták.

A Testület rendelkezésére bocsátott dokumentumokból közelítő pontossággal rekonstruálhatók azok az érdemi cselekmények, amelyeket a rendőrség a panaszossal szemben, ezen időtartamban végrehajtott. A panaszost 15 óra 10 perckor az Rtv. 29. § (1) bekezdés 1) pontja szerint igazoltatták, meghallgatták, majd az általa elmondottak és a helyszínen tapasztaltak alapján az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján elfogták. Ezt követően szállították el a [...] Rendőrkapitányságra érdemi cselekmények végrehajtása érdekében. A panaszos eközben az Rtv. 48. § c) és d) pontjai alapján 15 óra 18 perc és 15 óra 25 perc között viselt bilincset. 15 óra 25 perckor adták át a szolgálatirányító parancsnoknak. A panaszost ezt követően előállító helyiségben helyezték el, miután az Rtv. 31. § (1) bekezdés alapján átvizsgálták és letételt a nála lévő értéktárgyakat. A panaszos ezt követően megtette az előállítás során kötelezően megteendő nyilatkozatokat, a vele kapcsolatos adminisztrációt a rendőrség elvégezte. A férjét 17 óra 30 perckor értesítették ki a panaszos kívánságnak megfelelően. A panaszost 18 óra 29 perc és 19 óra 30 perc között hallgatták meg, mint gyanúsítottat. Ezt követően 19 óra 30 perc és 20 óra 15 perc között rabosították, majd annak végeztével szabadon bocsátották.

A Testület a rendőrség által elvégzett cselekmények tekintetében az előállító helyiségben való elhelyezés és a meghallgatás között vélt felfedezni holtidőt. Miután a panaszost ez előállító helyiségben elhelyezték (15 óra 25 perc) kb. 1 órán keresztül végezhetett a rendőrség adminisztrációs tevékenységet. Ezt követően a panaszosnak kb. 2 órát (16 óra 20 perctől 18 óra 29 percig) kellett arra várnia, hogy őt a rendőrség, mint gyanúsítottat meghallgathassa.

A Testület gyakorlatának megfelelően abból indul ki ezen holtidőtartamok vizsgálata kapcsán, hogy az előállítás egy rendkívül súlyos, személyi szabadságot korlátozó intézkedés. Erre figyelemmel a rendőrségnek törekednie kell arra, hogy az intézkedés alá vont személyt minél hamarabb, a szükséges érdemi cselekmények kivitelezését követően szabadon bocsássa. A Testület erre és a következő gyakorlatára figyelemmel azt szokta vizsgálni a kérdés megítélése kapcsán, hogy a rendőrség adott-e elő olyan körülményt, amely indokolta azt, hogy az intézkedés alá vont személy huzamosabb (legalább másfél órát meghaladó időtartamban) nem került rendőrrel interakcióba. A Testület jelen ügy kapcsán egyértelműen arra a következtetésre jutott, hogy a panaszosnak indokolatlanul, szükségtelenül és aránytalanul hosszú ideig kellett arra várakoznia, hogy őt a rendőrség, mint gyanúsítottat meghallgassa. A rendőrség nem adott elő olyan körülményt, amellyel ezt a késedelmet kimenthette volna, **így a Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy sérült a panaszos személyi szabadsághoz fűződő alapvető joga az előállítás időtartama kapcsán, hiszen az aránytalanul, szükségtelenül és indokolatlan hosszú volt.**

3) A Testület a bilincselés jogalapja kapcsán az alábbi álláspontra helyezkedett.

A rendőrség hivatkozása szerint a panaszossal szemben 2016. október 21-én 15 óra 18 perc és 15 óra 25 perc között, kezeinek előre helyzetbe történő bilincselésével a szökés megakadályozása és ellenszegülés megtörése érdekében bilincset alkalmazott.

Az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdése rögzíti, hogy a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe vételével alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontaknak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.

Az Rtv. 48. §-a úgy rendelkezik, hogy a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

- a) önkárosításának megakadályozására,
- b) támadásának megakadályozására,
- c) szökésének megakadályozására,
- d) ellenszegülésének megtörésére.

A fentieket a Szolgálati Szabályzat 41. §-a tovább finomítja:

41. § (1) „Bilincs alkalmazása, az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben különösen azzal szemben indokolt,

- a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető,
- b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja,
- c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg,
- d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg,
- e) aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget,
- f) akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, és a kísért személy veszélyessége azt indokolja, vagy
- g) akit egyedül intézkedő rendőr állít elő.”

A Szolgálati Szabályzat 39. § (2) bekezdése szerint az intézkedés alá vont személy magatartása szempontjából a rendőr az alábbiak szerint tesz különbséget:

- a) passzív ellenszegülést tanúsító személy, aki a rendőri intézkedés során a számára jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtja végre, de tevőleges ellenszegülést nem mutat,
- b) aktív ellenszegülést tanúsító személy, aki nem veti magát alá a jogszerű rendőri intézkedésnek, magatartásával fizikai erő kifejtés útján is igyekszik azt megakadályozni,
- c) támadó magatartást tanúsító személy, aki az intézkedő rendőrről, valamint a támogatására vagy védelmére kelt személyre rátámad.

A Szolgálati Szabályzat 41. §-ának (6) bekezdés a) pontja szerint a bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet a rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől. A (7) bekezdés szerint a rendőr az intézkedés alá vont személyt fekvő helyzetben, falnak vagy más tárgynak nyomva megbilincselheti, ha azt a személy aktív ellenszegülése, támadása, erőszakos magatartásra vagy ezek kialakulásának megelőzése szükségessé teszi.

A Testület a történeti tényállás kialakítása során feloldhatatlan ellentmondást tapasztalt a panaszos, intézkedés során kifejtett magatartása kapcsán. A rendőrség álláspontja szerint a

panaszos kétszer is el kívánta hagyni a helyszínt és többszöri rendőri kérés ellenére sem tette el a telefonját. A panaszos ezzel szemben azt állította, hogy végig együttműködő volt, a helyszínen maradt végig, a rendőri felszólításoknak engedelmeskedett és önként is kifejezte a rendőrök irányába, hogy velük fárad a kapitányságra. Figyelemmel arra, hogy ezen ellentmondást a Testület a rendelkezésére álló korlátozott számú bizonyítási eszközzel és a birtokában lévő csekély számú bizonyítékkal nem tudta feloldani, így nem tudott kialakítani egy olyan történeti tényállást, amely alapján alaposan megvizsgálhatta volna a panaszosi kifogást. **Minderre tekintettel a Testületet csakis úgy dönthetett, hogy a panaszos emberi méltósághoz fűződő alapvető jogának a sérelme a vele szemben alkalmazott bilincsek kapcsán nem megállapítható.**

4) A Testület ezt követően a rendőr szolgálati fellépésére vonatkozó kifogásokat vizsgálta meg.

A panaszos beadványában előadta, hogy az egész rendőri intézkedés során megalázó módon kommunikált vele a rendőr, úgy bánt vele, mint egy köztörvényes bűnözővel. Azt mondta neki, hogy a „panaszos nem tiszteli a rendőröket”, a kocsiban azt mondta neki, hogy „ne sírjon, bűncselekményt követett el” és amikor a kapitányságra megérkezve a panaszos kérte a rendőrt, hogy vegye le róla a bilincset, akkor azt mondta neki a rendőr, hogy „majd leveszem, ha akarom”. A panaszosnak továbbá azt is mondta, hogy „nem tudja, hogyan kell viselkedni”.

A rendőrség határozottan visszautasította a panaszos által felhozott kifogások valóságtartalmát. Egybehangzóan előadták a Testület rendelkezésére bocsátott dokumentumokban, hogy a panaszos hisztérikusan lépett fel az intézkedés során, meg volt ijedve. Ennek ellenére a vele szemben intézkedő rendőr végig higgadt volt, kulturált és nyugodt hangnemben kommunikált vele. Igyekezett őt megnyugtatni. A panaszosnak a fentebb idézett kifejezéseket nem mondta. A panaszos a bilincselés kapcsán tett rendőri kijelentést vagy félreértette, vagy pedig nem értette, hiszen a rendőr azt mondta, hogy akkor fogja róla levenni a bilincset, ha a szolgálatirányító parancsnoknak átadják őt.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdés második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. A rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerül – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelem és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel összhangban ugyanis az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.

A Testület ezzel kapcsolatban szükségesnek tartja kiemelni a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét, amelynek 1. pontja előírja: a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata

szerint „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület továbbá jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is elsősorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetten belül kifüzetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

A Testület a történeti tényállás kialakítása során feloldhatatlan ellentmondást tapasztal a rendőri fellépésre vonatkozó panaszosi kifogások vizsgálata kapcsán, így a Testület nem tudott kialakítani egy olyan történeti tényállást, amely alapján érdemben meg tudta volna vizsgálni a panaszos által felhozottak valóság alapját. **Erre tekintettel a Testület úgy határozott, hogy a feloldhatatlan ellentmondásra figyelemmel a panaszos emberi méltóságához való alapvető jogának a sérelme nem megállapítható.**

V.

A Testület érdemi vizsgálatában megállapította, hogy a rendőrség oldalán intézkedési kötelezettség keletkezett a panaszossal szemben, amelynek a rendőrök az intézkedés kezdeményezésével eleget tettek, így nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető joga annak kapcsán, hogy ő rendőri intézkedés alanyává vált. A panaszos előállítása jogalapjának a vizsgálata kapcsán a Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy a rendőrség kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában állította elő a panaszost az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján, amely nem sértette emiatt a panaszos személyi szabadsághoz való alapvető jogát. Az előállítás időtartama azonban nem állta ki az arányosság próbáját, így a Testület a panaszos személyi szabadsághoz való jogának a sérelmét állapította meg. A bilincselés értékelése kapcsán a Testület nem tudott megnyugtatóan olyan történeti tényállást kialakítani, amely alapján érdemben megvizsgálhatta volna annak jogosságát, hiszen ezt számára a tapasztalt, a tényelődások között feszülő feloldhatatlan ellentmondások lehetetlenné tették. Erre figyelemmel csak úgy dönthetett, hogy a panaszos emberi méltóságához való jogának a sérelme nem megállapítható. Szintén ugyanezen oknál fogva a rendőr által tett közlések, a rendőri fellépésre vonatkozó sérelem tekintetében is a Testület erre az álláspontra helyezkedett és véleménye szerint a panaszos emberi méltóságához való jogának a sérelme nem megállapítható.

VI.

A Testület álláspontja szerint a jogsérelem mértéke eléri azt a szintet, amely indokoltá teszi, hogy a Testület állásfoglalását megküldje az országos rendőrfőkapitánynak, ezért döntését a rendelkező részben foglaltak szerint alakította ki.

Budapest, 2017. május 25.

Dr. Lukács Tamás
elnök, előadó testületi tag

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET